

Musta-apila

Brunklöver

Trifolium spadiceum

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Musta-apila on pystyvartinen, 20–35 cm korkea, tavallisesti kaksivuotinen hernekasvi. Kolmisormisten lehtien lehdykät ovat 1–2 cm pitkät ja ruodittomat. Pitkäperäiset kukinnot ovat pitkänomaiset ja sijaitsevat usein kaksittain. Terälehdet ovat aluksi kullankeltaiset, mutta muuttuvat pian kiiltävän tummanruskeiksi tai mustiksi. Tämän vuoksi kukinto on usein kaksivärinen siten, että yläosa on kellertävä ja alaosa tumma. Musta-apila kukkii kesä-elokuussa. Musta-apilan voi sekoittaa sitä muistuttavaan kelta-apilaan, jonka kukinnon yleisväri on kellanruskea ja kiilloton. Toinen erottava tuntomerkki on korvakkeiden pituudessa: musta-apilalla ne ovat lehtiruotia lyhyemmät ja kelta-apilalla lehtiruodin pituiset tai pitemmät.

Elinympäristö ja levinneisyys

Musta-apila kasvaa kulttuurivaikutteisilla paikoilla, kuten tuoreilla ja kuivilla niityillä, mutta myös pellonpientareilla, tienvarsilla ja joutomailla. Musta-apila on maan etelä- ja keskiosissa melko yleinen, mutta pohjoisosissa sitä tavataan harvinaisena Tornion korkeudelle saakka.

Nykytila ja uhkatekijät

Musta-apila on harvinaistunut voimakkaasti, kun sille aiemmin tyypilliset kasvupaikat, kuten niityt ja laitumet ovat vähentyneet. Avoimuus ja vähäinen kilpailu, niiton, laidunnuksen tai muun kasvupaikan kulumista aiheuttavan toiminnan seurauksena on musta-apilan säilymiselle tärkeää. Suuri osa nykyesiintymistä on tienpientareilla, jotka niiton ansiosta pysyvät lajille soveliaina. Toisaalta tienpientareilla kasvupaikkoja voi uhata haitallinen vieraslaji komealupiini.

Hoitosuositukset

Muut kuin tienvarsikasvupaikat tarvitsevat hoitoa, kuten laidunnusta tai säännöllistä niittoa. Tienvarsikasvupaikoilla ja niiden läheisyydessä tulee torjua komealupiinia.

Lähteet

Luontoportti, Musta-apila. <https://luontoportti.com/t/1267/musta-apila>. Viitattu 22.11.2021.

Suomen Lajitietokeskus, Musta-apila – *Trifolium spadiceum*. <https://laji.fi/taxon/MX.39046>. Viitattu 22.11.2021.

Kuva: Jouko Rikkinen, CC BY-NC 4.0, [Pinkka \(helsinki.fi\)](https://www.flickr.com/photos/jouko_rikkinen/)